

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КАЛІГРАФІЇ
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КАЛІГРАФІЇ»
підготовки *бакалавра*

Розробник: В. В. Вітюк, професор кафедри теорії і методики початкової освіти,
доктор педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В. В.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і
методики початкової освіти**
протокол № 2 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти на базі ОС «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст»)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 6
ІНДЗ: немає		Лекції – 4 год
		Практичні (семінарські) – 6 год
		Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 122 год
		Консультації – 18 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Вітюк Валентина Володимирівна
Науковий ступінь	доктор педагогічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри теорії і методики початкової освіти
Контактний телефон	+3806666107221
Електронна пошта	vitiuk.valentyna@vnu.edu.ua vityuk-valentyna@ukr.net
Дні занять	відповідно до розкладу

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

Силабус вибіркового освітнього компонента «Методика навчання каліграфії» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Навчання каліграфічного письма та систематична робота над формуванням красивого, розбірливого почерку молодших школярів – одне з головних завдань учителя початкових класів. Під час вивчення освітнього компонента «Методика навчання каліграфії» майбутні вчителі початкових класів повинні оволодіти каліграфічним письмом написання малих і великих літер у зошитах-прописах і на класній дошці, удосконалити власний почерк, підготуватися до навчання учнів писати правильно, охайно, чітко, виразно, уміти виявляти хиби (неправильні за формою написання букви, неправильні з'єднання літер та ін.), знати закономірності формування в молодших школярів умінь і навичок швидкого, графічного правильного письма літер, їх елементів, буквосполучень, слів, виконання списування, написання під диктування, з пам'яті та ін.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Методика навчання каліграфії» – удосконалити в майбутніх учителів початкових класів уміння й навички каліграфічного письма в зошиті і на класній дошці, сформувати професійну компетентність з вироблення в учнів умінь писати літери правильно, чітко, красиво, поєднувати їх у словах, ураховуючи психофізіологічні

особливості молодших школярів та лінгводидактичні аспекти навчання каліграфічного письма в 1–4 класах.

Завдання ОК:

– ознайомити майбутніх учителів початкових класів з теоретичними засадами оволодіння навичкою письма, методикою навчання каліграфічного письма в учнів початкової школи;

– удосконалити вміння й навички здобувачів освіти писати правильно, каліграфічно та швидкого літери українського алфавіту, слова та тексти;

– правильно користуватися письмовим приладдям (олівцем, ручкою, зошитом, крейдою, виробити техніку письма крейдою на класній дошці тощо);

– визначати поелементну структуру кожної літери українського алфавіту, уміти пояснювати та показувати послідовність її написання;

– сформувані в здобувачів вищої освіти уміння моделювати фрагмент уроку та проводити уроки української мови в 1 класі, під час вивчення добуквеного, буквеного, післябуквеного періодів;

– ознайомити з методикою вдосконалення навичок правильного письма в учнів 2–4 класів, виправленням індивідуальних помилок у почерку молодших школярів.

3. Soft skills

- комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;

- аналітичне та критичне мислення – вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;

- когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

- уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	у тому числі							
	Усього	Лекції	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/бали
Змістовий модуль 1								
Теоретичні засади оволодіння навичкою письма								
Тема 1.1. Історико-критичний огляд розвитку письма	22	2			18	2	РП, Б, ДС, РП/К, РНМД, РІВ	УЮ, УФО, МППВПР/ЗД, МСК
Тема 1.2. Теоретичні основи методики навчання каліграфічного письма в здобувачів початкової освіти	22		2		18	2	РП, Б, ДС, РП/К, РІВ, РНМД	УЮ, УФО, МППВПР/ЗД, МСК /20
Разом за змістовим модулем 1	44	2	2		36	4		20
Змістовий модуль 2								
Методика формування каліграфічних умінь і навичок в учнів початкових класів								
Тема 2.1. Графо-моторна підготовка молодших школярів у добуквений період навчання грамоти	22	2			18	2	РП, Б, ДС, РП/К,	УЮ, УФО, МППВПР/

							РНМД, РІВ	ЗД, МСК
Тема 2.2. Формування навичок письма молодших школярів у буквеній період навчання грамоти	23		1		18	4	РП, Б, РП/К, РНМД, РІВ	П/20
Тема 2.3. Удосконалення каліграфічного письма молодших школярів у післябуквеній період навчання грамоти	21		1		18	2	РП, Б, РП/К, РНМД, РІВ	УЮ, УФО, МППВПР /ЗД, МСК /20
Тема 2.4. Особливості навчання письма ліворуких дітей	17		1		14	2	РП, Б, РП/К, РНМД, РІВ	УЮ, УФО, МППВПР /ЗД, МСК /20
Тема 2.5. Удосконалення навичок правильного письма в учнів 2–4 класів	23		1		18	4	ПС, Б, І, РП/К, РНМД РІВ	УЮ, УФО, МППВПР/ ЗД, МСК /20
Разом за змістовим модулем 2	106	2	4		86	14		80
Всього годин/балів	150	4	6		122	18		100

* Методи навчання

Традиційні

за джерелом знань: словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами);

наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи, завдання (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТЗД – творчі), ДР – дослідні роботи, НДЗД – науково-дослідні завдання, ЗВ – звіти;

за характером пізнавальної діяльності студентів: ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі.

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи–вчуся, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, ДЩ – двосторонній щоденник, АЕ – аналітичне есе, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

** Форми оцінювання: усна (У), письмова (П).

*** Методи оцінювання: УЮ/ПЮ – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Назва змістових модулів і тем	Питання для самостійного опрацювання	К-сть годин
Змістовий модуль 1 Теоретичні засади оволодіння навичкою письма		
Тема 1.1. Історико-критичний огляд розвитку письма	1. Підготувати виступи на теми: 1.1. Зародження та становлення писемності. 1.2. Історичний шлях української графіки. 1.3. Типи письма, їх основні ознаки, зразки письма. 1.4. Книгодрукування в Україні. 1.5. Знаряддя письма: від минулого до сьогодення.	18
Тема 1.2. Теоретичні основи методики навчання каліграфічного письма в здобувачів початкової освіти	1. Підготувати вправи та завдання для визначення рівня готовності дітей до навчання письма. 2. Підготувати та презентувати проєкт на тему: «Методи та прийоми навчання каліграфічного письма в початковій школі». 3. На основі власних спостережень під час педагогічної практики «Навчальна педагогічна практика в 1 класі» та опрацьованої літератури підготувати виступ на тему «Труднощі у формуванні навички письма в першокласників». 4. Проаналізувати прописи Нової української школи, визначити 1–2 прописи для майбутньої роботи в 1 класі. 5. Проаналізувати категорійний апарат прописів. 6. Опрацювати наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти».	18
Змістовий модуль 2 Методика формування каліграфічних умінь і навичок в учнів початкових класів		
Тема 2.1. Графо-моторна підготовка молодших школярів у добуквений період навчання грамоти	1. Виготовити зразки наочності до уроків письма в підготовчий період навчання грамоти (опорні схеми, тренажери для розвитку дрібної моторики). 2. Дібрати традиційні та сучасні фізкультхвилинки, каліграфічні хвилинки для уроків української мови. 3. На основі опрацьованої навчально-методичної літератури укласти методичні рекомендації для майбутніх учителів початкових класів щодо визначення ведучої руки в дитини, дібрати цікаві приклади. 4. Підготувати приклади графічних вправ для розвитку моторики руки ліворуких дітей. 5. Проаналізувати відтворення етапів навчання письма в сучасних підручниках Нової української школи. 6. Укласти маршрутний лист навчання грамоти в 1 класі. 7. Скласти плани-конспекти уроків української мови в добуквений період навчання грамоти. 8. Удосконалення навички письма – формування каліграфічного почерку та навички скоропису на основі прописування зразків у зошитах-прописах, тренування у безвідривному написанні.	18
Тема 2.2. Формування навичок письма молодших школярів у	1. Вивчити написання кожної літери українського алфавіту, поєднання літер у склади, слова.	18

буквений період навчання грамоти	<p>2. Підготувати фрагмент уроку на тему: «Алгоритм вивчення нової рукописної букви».</p> <p>3. Дібрати вправи та завдання до уроків української мови в буквений період навчання грамоти, включаючи алгоритм подачі рядкової літери груп 1-8.</p> <p>4. Підготувати відеоролик на тему: «Основні та додаткові елементи рукописних букв українського алфавіту».</p> <p>5. Назвати помилки, яких припускаються молодші школярі під час письма. Визначити причини та шляхи їх виправлення.</p> <p>6. Укласти словничок для вербального оцінювання в 1 класі, розробити листок самооцінювання для оцінки письма першокласника.</p> <p>7. Скласти плани-конспекти уроків української мови в буквений період навчання грамоти.</p>	
Тема 2.3. Удосконалення каліграфічного письма молодших школярів у післябуквений період навчання грамоти	<p>1. Написати зразки оформлення титульної сторінки зошитів для робіт з української мови.</p> <p>2. Визначити поширені види вправ на уроках української мови в післябуквений період навчання грамоти. Аргументувати їх доцільність та ефективність.</p> <p>3. Визначити причини графічних помилок першокласників.</p> <p>4. Запропонувати шляхи попередження/виправлення графічних помилок у молодших школярів.</p> <p>5. Опрацювати чинні нормативні документи про оцінювання графічних навичок письма, техніки письма, культури оформлення письмових робіт.</p> <p>6. Скласти плани-конспекти уроків письма в після букварний період.</p>	18
Тема 2.4. Особливості навчання письма ліворуких дітей	<p>1. Підготувати виступи на теми:</p> <p>1.1. Ліворукість і лівшість: історія, факти, міфи.</p> <p>1.2. Фізіологічна природа ліворукості.</p> <p>1.3. Психічні особливості ліворуких дітей.</p> <p>1.4. Діагностика ліворукості в дітей і наслідки переучування.</p> <p>1.5. Адаптація ліворуких першокласників до навчання в школі.</p> <p>1.6. Специфіка формування навички письма в ліворуких дітей.</p> <p>2. Підготувати приклади графічних вправ для розвитку моторики руки ліворуких дітей.</p>	14
Тема 2.5. Удосконалення навичок правильного письма в учнів 2–4 класів	<p>1. Підготувати презентацію на тему: «Формування каліграфічних навичок на уроках української мови».</p> <p>2. Дібрати каліграфічні хвилинки для уроків української мови в 2–4 класах.</p>	18
Всього		122

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента. Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Методика навчання каліграфії» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до [Положення про поточне та](#)

[підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки https://surl.li/wyfekw.](https://surl.li/wyfekw)

Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою: максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти тощо. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Для отримання допуску до складання заліку здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати заліку. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч із «н».

Таблиця 2

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час аудиторних (практичних) занять (II курс, 4 семестр)

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
20	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
16	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
12	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
8	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.
4	Здобувач/здобувачка освіти вибірково відтворює навчальний матеріал, не володіє категорійним апаратом. Виконано окремі практичні завдання зі значною кількістю помилок.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувача освіти у формі заліку.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається впродовж першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](https://surl.lu/msojea) (<https://surl.lu/msojea>). Для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, рекомендовано участь у вебінарах, тренінгах та ін. (за умов наявності документального підтвердження (сертифікат, довідка) на платформах: Prometheus, EdEra, Edway, ITeacher, О.Університет, Всеосвіта, На урок, Дія.Освіта, ГС «Освіторія», Всеукраїнська школа онлайн («Мої курси. Українська мова») та ін.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 5 балів;
- проходження вебінарів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента – до 5 балів (сертифікат обсягом 30 год і більше – 5 балів, 1 бал за 6 годин/0,2 кредити);
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 2 бали, у фаховому журналі – 5 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів (10 балів за наукову роботу, 10 балів за додатки до роботи (навчальні посібники, електронні та друковані матеріали).

Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти (витяг із протоколу засідання кафедри № 2 від 29.08.2025).

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач/здобувачка освіти відсутній/-я з поважних причин (хвороба, працевлаштування за фахом, навчання за дуальною формою здобуття освіти, міжнародне стажування, технічна проблема й неможливість приєднатися до дистанційного заняття і т. ін.), він/вона може скласти викладачеві пропущений матеріал у день консультації викладача відповідно до графіка, затвердженого на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив/-ла протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час самостійних робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)

V. Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку

1. Історія виникнення та розвитку письма.
  2. Розвиток української писемності.
  3. Еволюція знарядь письма від минулого до сьогодення.
  4. Каліграфія як мистецтво.
  5. Методи навчання грамоти.
  6. Методи та прийоми навчання правильного рукописного письма.
  7. Засоби навчання письма.
  8. Умови навчання каліграфічного письма.
  9. Освітнє середовище у Новій українській школі.
  10. Особливості визначення ведучої руки майбутнього першокласника. Підготовка ліворуких дітей до навчання письма.
  11. Специфіка формування навички письма у ліворуких здобувачів освіти.
  12. Історія становлення і розвитку сучасної методики навчання грамоти.
  13. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Добуквений період навчання грамоти, його специфіка завдання і методика реалізації програмових вимог.
  14. Графо-моторна підготовка здобувачів освіти у добуквений період навчання грамоти.
  15. Особливості структури і методики уроків добуквеного періоду навчання грамоти.
  16. Буквений період, його структура.
  17. Формування навички письма у буквений період навчання грамоти.
  18. Структура уроку української мови на ознайомлення з новою буквою.
  19. Особливості післябуквеного періоду навчання грамоти.
  20. Удосконалення навичок каліграфічного письма здобувачів освіти в післябуквений період навчання грамоти.
  21. Причини, що стримують формування каліграфічного почерку у першокласників.
- Виправлення індивідуальних помилок у почерку здобувачів початкової освіти.
22. Труднощі в навчанні письма першокласників і шляхи їх подолання.
  23. Особливості вироблення навичок швидкого письма у здобувачів початкової освіти.
  24. Робота вчителя і здобувачів освіти біля класної дошки. Техніка письма на дошці.
  25. Порядок ведення, перевірки та оцінювання зошитів з української мови.
  26. Контроль і оцінювання графічних навичок письма, культури оформлення письмових робіт.

27. Удосконалення навичок каліграфічного письма в учнів 2-4 класів на уроках української мови.
28. Специфіка навчання письма учнів з особливими потребами.
29. Специфіка навчання письма учнів за науково-педагогічними проєктами («Інтелект України», «Росток», «Розумники», «На крилах успіху»).
30. Буквар – перша навчальна книга з навчання грамоти. Аналіз букваря.
31. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Большакова І. О., Пристінська М. С. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Харків : Ранок, 2018.
32. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Вашуленко М. С., Вашуленко О. В. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018.
33. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Воскресенська Н. О., Цєпова І. В. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Харків : «Ранок», 2018.
34. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Захарійчук М. Д. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Грамота, 2018.
35. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Іваниця Г. А. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Харків : «Ранок», 2018.
36. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Іщенко О. Л., Логачевська С. П. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Літера ЛТД, 2018.
37. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Кравцова Н. М., Придаток О. Д. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Тернопіль : Підручники і посібники, 2018.
38. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Наумчук В. І., Наумчук М. М. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Тернопіль : Астон, 2018.
39. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Пономарьова К. І. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах) / К. І. Пономарьова. – К.: Оріон, 2018.
40. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Тарнавська С., Науменко В. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Генеза, 2018.
41. Проаналізувати навчально-методичний комплект для 1 класу: Чабайовська М.І., Омельченко Н. М., Кожушко С. М. Українська мова. Буквар: навчальний посібник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 6 частинах). Тернопіль : Астон, 2025.
42. Відтворити 5–7 варіантів фізкультхвилинок і пальчикової гімнастики.
43. Охарактеризувати *види* наочних посібників для навчання грамоти першокласників, методику їх використання.
44. Укласти план-конспект уроку української мови у добуквений період навчання грамоти.
45. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер першої групи.
46. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер другої групи.
47. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер третьої групи.
48. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер четвертої та п'ятої груп.
49. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер шостої групи.

50. Укласти план-конспект уроку української мови на вивчення малих і великих літер сьомої та восьмої груп.

51. Укласти план-конспект уроку української мови у післябуквений період навчання грамоти.

52. Скласти методичні рекомендації для вчителів початкової школи щодо роботи з ліворукими учнями.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.

2. Вашуленко М. С. Методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.

3. Вітюк В. В. Наукові основи формування правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2020. 424 с.

4. Державний стандарт початкової освіти. Типові освітні програми Нової української школи. Київ «Світоч», 2019. С. 3–42.

5. Кирей І.Ф., Трунова В.А. Методика викладання каліграфії в початковій школі. К.: Вища школа, 1994. 143 с.

6. Навчання письма у сучасній початковій школі : Навчальний посібник для вчителів початкових класів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації / Н. М. Боднар, О. Ю. Прищеп, В. А. Трунова, І. В. Цєпова, М. І. Чабайовська. За ред. В. А. Трунової. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 464 с.

7. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі : Методика і технологія навчання. Тернопіль: Астон, 2001. 264 с.

8. Наумчук В. І., Наумчук М. М. Навчаємо писати літери: Навчально-методичний посібник для вчителів початкових класів, вихователів дитячих садків, студентів педагогічних закладів. Тернопіль: Астон. 2012. 196 с.

9. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 207 с.

10. Палійчук О. Методика навчання каліграфічного письма. Чернівці : Букрек, 2010. 344 с.

11. Прищеп О. Ю. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

12. Типові освітні програми Нової української школи для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ : «Світоч», 2019. 336 с.

13. Трунова В. А. Каліграфія. Програма з каліграфії та методичні рекомендації до неї. Київ – Ізмаїл. 2004. 64 с.

14. Чабайовська М. І. Єдині зразки каліграфічного письма українського алфавіту та цифр : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мальва ОСО, 2010. 116 с.

15. Чабайовська М. І. Зошит з каліграфії Ч.1. Тернопіль: Мальва. ОСО. 2009. 56 с.
16. Чабайовська М. І. Зошит з каліграфії Ч. 2. Тернопіль: Мальва. ОСО. 2009. 88 с.
17. Чабайовська М. І. Зошит з каліграфії для лівші Ч. 1. Тернопіль: Мальва. ОСО. 2009. 88 с.
18. Чабайовська М. І. Зошит з каліграфії для лівші Ч. 2. Тернопіль: Мальва. ОСО. 2009. 88 с.

Інтернет-ресурси

1. Всеосвіта. Спільнота активних освітян : веб-сайт. URL : <https://vseosvita.ua>
2. Електронні версії підручників для 1–4 класів. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
3. На урок. Освітній проєкт : веб-сайт. URL : <https://naurok.com.ua>
4. Нова українська школа : веб-сайт. URL : <https://nus.org.ua>
5. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 13.07.2021 р. № 813. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
6. Про затвердження Типових освітніх програм для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 08.10.2019 р. № 1272. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-osvitnih-program-dlya-1-2-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
7. Про затвердження Типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 08.10.2019 р. № 1273. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-osvitnih-program-dlya-3-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-1273>
8. Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи : Наказ МОН України від 07.02.2020 р. № 143. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-20#Text>
9. Цимбалару А. Д. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-osvtny-prostr-uchnya-pochatkovo-shkoli/>
10. EdEra — студія онлайн-освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>
11. LearningApps.org : веб-сайт. URL : learningapps.org